

А. Е. Кулаковской - Өксөкүлээх Өлөксөй

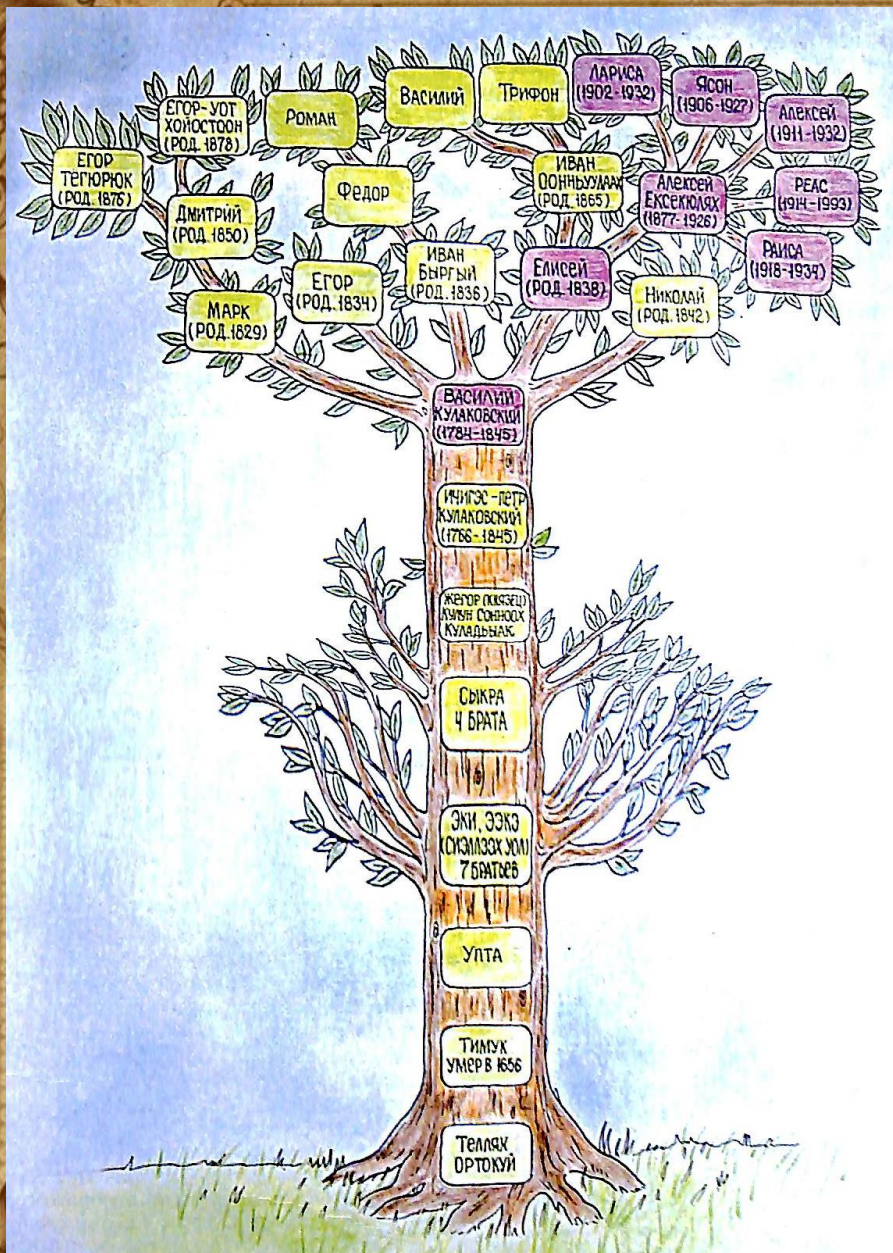
(1877 – 1926)

**А.Е. Кулаковской Боотурской улууһугар IV-с
Дьохсоҕонтон сэттэ көс ыраах сытар үс эрэ
балаҕаннаах Уучай диэн сиргэ 1877 сыллаахха кулун
тутар 4 (билиннинэн 16 күнүгэр) төрөөбүтэ.**

**Абата Елисей Васильевич - Дьэлиһиэй, ийэтэ
Анастасия Кононовна Кулаковскайдар син сэниэтик
олорор ыал этилэр, олус иллээхтэрэ. Тыва үлэтинэн,
сүөһүлэринэн айахтарын ииттэн олороллоро, кинилэр
бастаан икки оболоохторо: Иван уонна Моторуос, 12
сыл буолан баран Алексей, онтон Родион төрөөбүттэрэ.
Сонно тута Алексейы эһэтэ Куонааскы Ньюкулай иитэ
ылан Тыараһаба илдьибитэ.**

Манна суруйааччы оҕо сааһа ааспыта.

А.Е. Кулаковскай - Өксөкүлээх Өлөксөй төрүччүтэ

**Өксөкүлээх Өлөксөй
убайынаан
Иван Елисеевичтыын
(Оонньуулаах Уйбаан)**

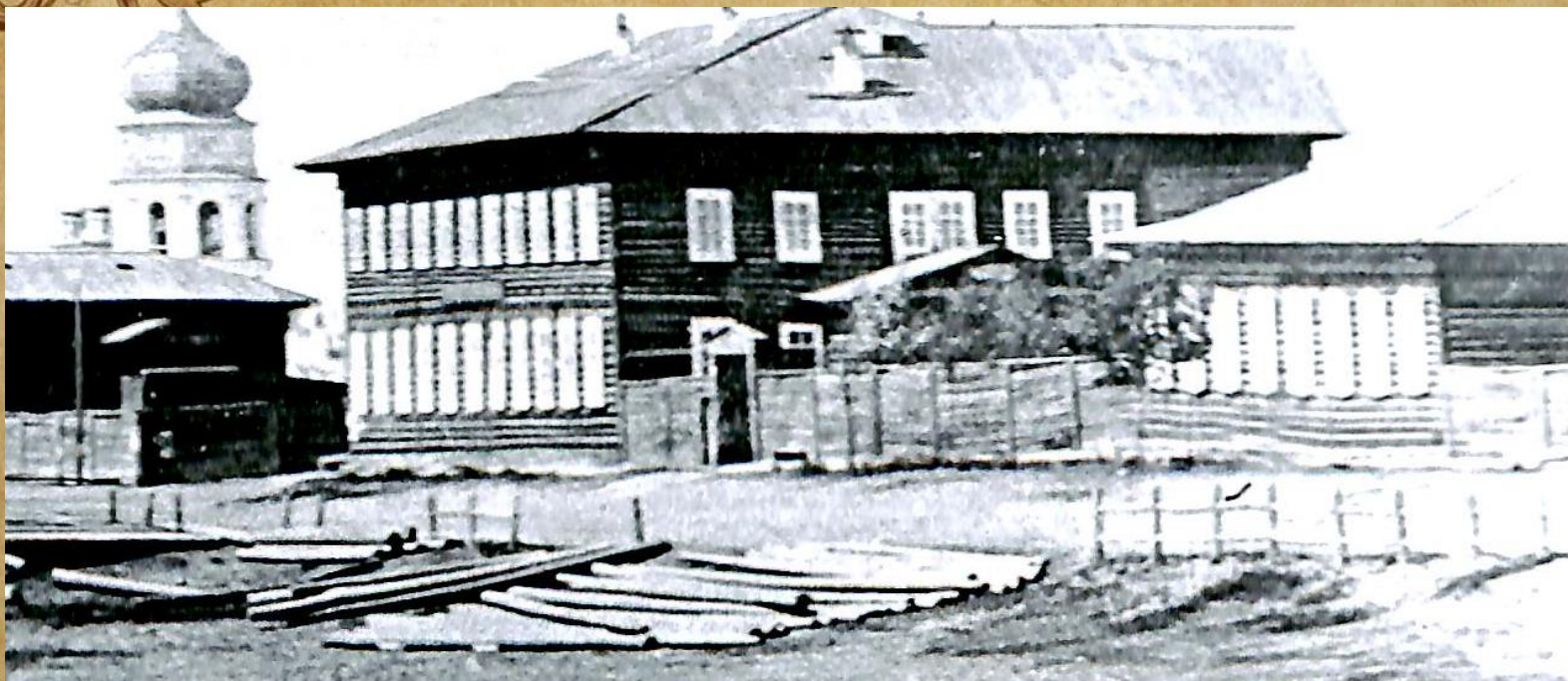
**10 сааһыгар Алексей Чурапчыга 4 группалаах
оскуолаба үөрэнэ киирбитэ. Кини дьаданытын аахсан
мөссүйүөннэ олордон үөрэппиттэрэ, ол эрээри
мөссүйүөнү тутар баайдар түөкэйдээннэр, оҕолор
үксүн аччык сылдьаллара,
бэл орон, суруйар остуол тийбэтэ.**

**Алексей Кулаковскай
олус кыһанан үөрэммитэ,
үөрэҕи ылынара,
элбэхтик нууччалыы
ааҕара. Кинилэри
Николай Горловскай
диэн нуучча учуутала
үөрэппитэ.**

1890 с. Алексей Кулаковскай оскуолатын туйгуннук үөрэнэн бүтэрэр уонна Тангара дьиэтигэр лөчүөктэри үөрэтэр духовнай училищеҕа үөрэнэ киирэр.

**1891 сылтан Дьокуускайдааҕы реальной училищеҕа
үөрэнэр.**

**Алексей Кулаковскай 1897 сыллаах саас дойдутугар
Боотурскай улууска сана олобун саҕалыы тахсыбыта.**

**Алексей Кулаковскай бастакы кэргэниттэн
оболоро Лариса (1902-1932), Ясон (1907-1927).**

**Алексей Кулаковскай
баай ыал кыыһын кэргэн
ылан улахан халыымга
иэскэ киирбитэ. Кини аба
кылыныгар Оруоһунга
хас да сыл олорон,
нэһилиэккэ
суруксуттаабыта.
Маннайгы кэргэнэ
Анастасия Егоровна
эрдэ өлбүтэ.**

**Өксөкүлээх
Өлөксөй иккис
кэргэнин
Евдокия
Ивановнаны
уонна уоллара
Алешаны
кытары.**

**Алексей
(1911-1932)**

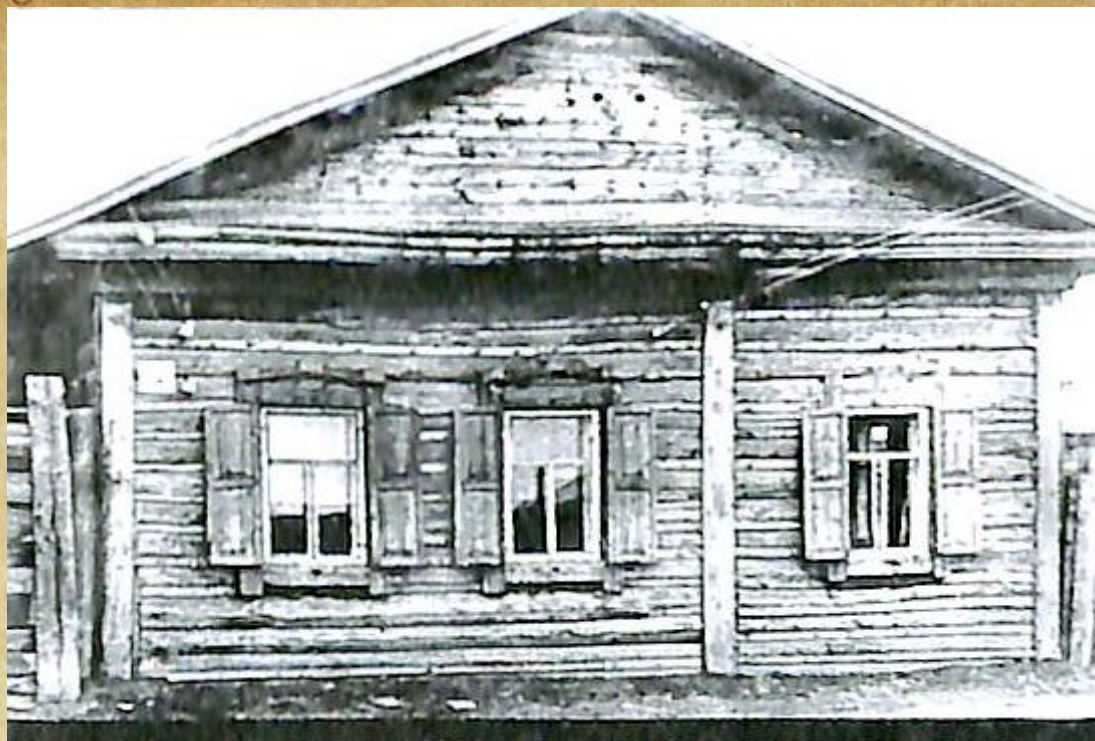

**Реас
(1914-1993)**

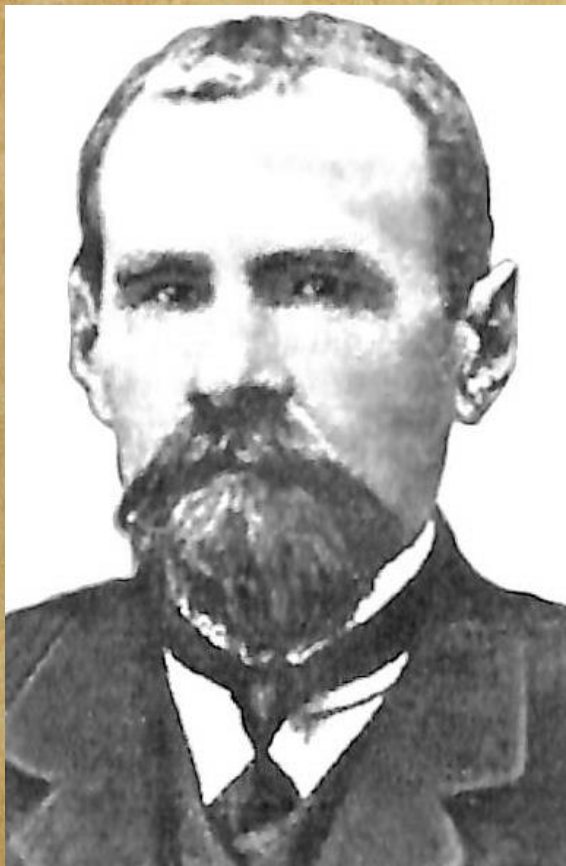

**Раиса
(1918-1934)**

Өксөкүлээх Өлөксөй иккис кэргэниттэн оболоро.

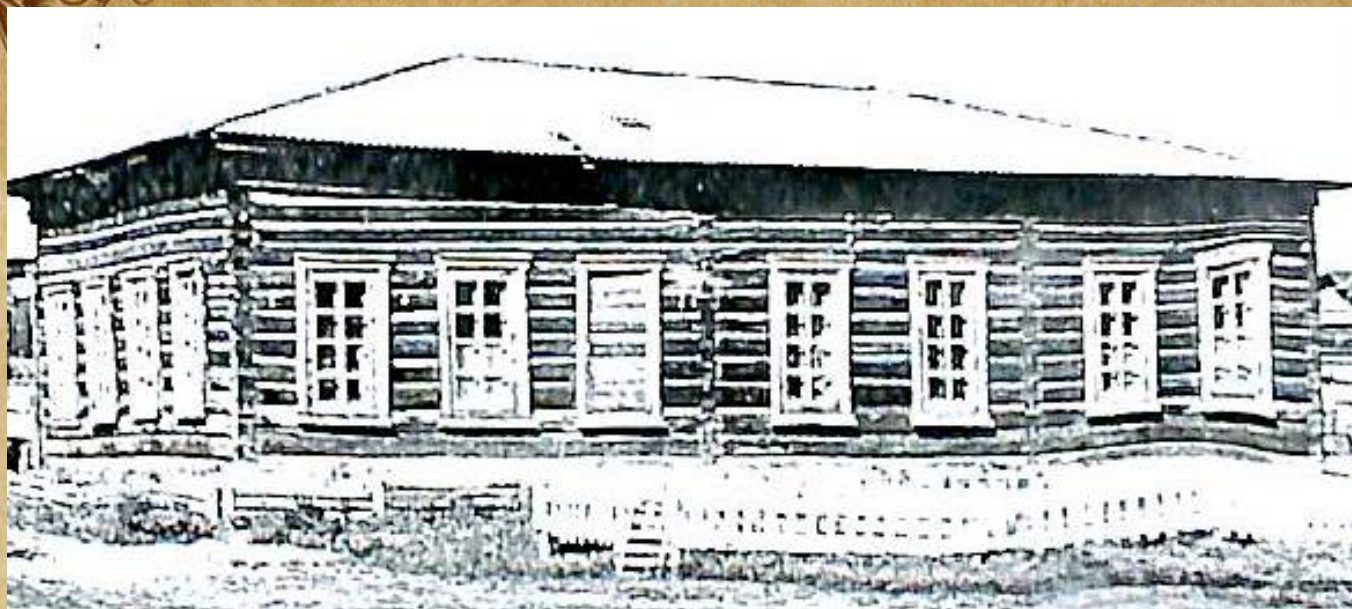
1912 с. күнүн Кулаковскай Бүлүү куоратыгар дьиэ кэргэнинээн көһөн кэлэн, 4 кылаастаах училищеҕа математиканы, физиканы үөрэтэр.

**1915 с. Алексей Елисеевич
сайын Петроград (Санкт-
Петербург) куоракка бара
сылдыбыта, Москваны
көрбүтэ. Уруккуттан
суруйсубут Эдуард
Пекарскай диэн «Саха
тылын тылдытын»
онорбут ученайга
сылдыбыта.**

**1916 с. А.Е. Кулаковскай аны Булунга тийэн, үрдүкү
начальной училищеҕа учууталлыыр. Октябрьскай
революцияны Кулаковскай хоту көрсүбүтэ.**

1920 с. атырдыах ыйыттан күбүөрүнэтээби үөрэх салаатыгар үлэһитинэн анаммыта. Сотору тыаба көһөн Чөркөөххө учууталлаабыта (ити кэмнэ киниэхэ Амма Аччыгыһа уонна Суорун Омоллоон үөрэммиттэрэ).

**Саха сиригэр, киин улуустарга
бандьыттар үрүн офицердара
өрө турбут сылларыгар
Алексей Кулаковскай хоту үрэх
бастарынан саһан кэриэтэ
сылдыбыта, норуот
айымньытын хомуйарын
тохтоптобо, ыраах
Өймөкөөннө тийбитэ.
1924 с. Өймөкөөннө Үрэх Төрдө
диэн сиргэ ыһыахха
туруортарбыт сэргэтэ.**

**Саха сирин правительствота Алексей Кулаковскайга
Дьокуускайга кэлэригэр харчы ыыппыта, сонно тута
Дьокуускайдаабы педагогическай техникумна саха
тылын учууталынан ананан үлэлээн барбыта,
литературнай тылбаастыыр комиссияҕа чилиэн
буолбута.**

æksækylɛ:q ælæksæj

(Н. Кулаковский).

ШГЬ - ԳՐԻՆ

bastakw aḡara

ahaara:cu—s|a|s|s|æ| w| e| s| saqalu:
suruk—tu|ba:s keni:s:ijete|

sudaruustuba kipiḡe heeet:tetɛt sira

зэку:skaj kʷrat/

1924

**Поэт унун сыллаах
үлэтэ туспа кинигэ
буолан,
«Ырыа-хоһоон» диэн
судургу ааттанан, икки
томуна
1924-1925 сылларга
тахсыбыта.**

**Дьокуускайга бастагы
научнай общество «Саха
кэскилэ» тэриллитэ, онно
Өксөкүлээх Өлөксөй
председатели
солбуйааччынан
(председатель Ойуунускай
этэ) уонна тылы чинчийэр
секция салайааччытынан
анаммыта. 1921-1925 сс. хас
да научнай үлэтэ
бэчээттэммиттэрэ.**

230. О КОМАНДИРОВАНИИ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ ОТ ЯАССР НА ТЮРКОЛОГИЧЕСКОЕ СОВЕЩАНИЕ В ГОР. БАКУ.

Командировать на тюркологическое совещание представителями от ЯАССР следующих тт.: Кулаковского, Алексея Елисеевича, Софронова, Анемподиста Ивановича, и т. Барахова, Исидора Никифоровича, командированного на указанное совещание Николаевича 2-го.

Председатель ЯЦИК ОЙУНСКИЙ,
Секретарь ЕГОРОВ.

1926 с. Баку куоракка бастакы тюркологической съезкэ сахалары эмиэ ынгырбыттара. Саха правительствота үс киһилээх делегацияны ытарга уураах таһаарбыта. Исидор Барахов, Алексей Кулаковскай, Анемподист Софронов барар буолбуттара. Од эрэри Кулаковскай ыалдьан Москваҕа хаалбыта

bajanaŋ alguŋa.

kiuŋuŋ sahuŋ kiŋiŋkta:q 1).
qara sarba qapparda:q 2).
bɣla:q keremes kiŋiŋu:la:q.
aŋda:q bucaŋ aŋiŋu:la:q

bardam tutu:

baruŋu keskil.

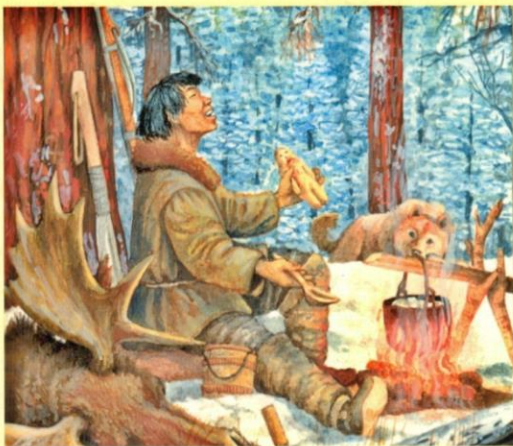
ba:ŋ baru:la:q

taŋan ehem!

iste sergeŋele:

karŋ bydy:le:

**1900 сыллаахха суруллубут
«Байанай алгыһа» диэн
бастакы 133 строкалаах
хоһоонун өр чочуйан
онорбута. Бу кини
маннайгы ситэри
суруллубут уус-уран
айымньыта буолар.**

А.Е. КУЛАКОВСКИЙ-ЕКСЕКЮЛЯХ
БЛАГОСЛОВЕНИЕ БАЙАНАЯ

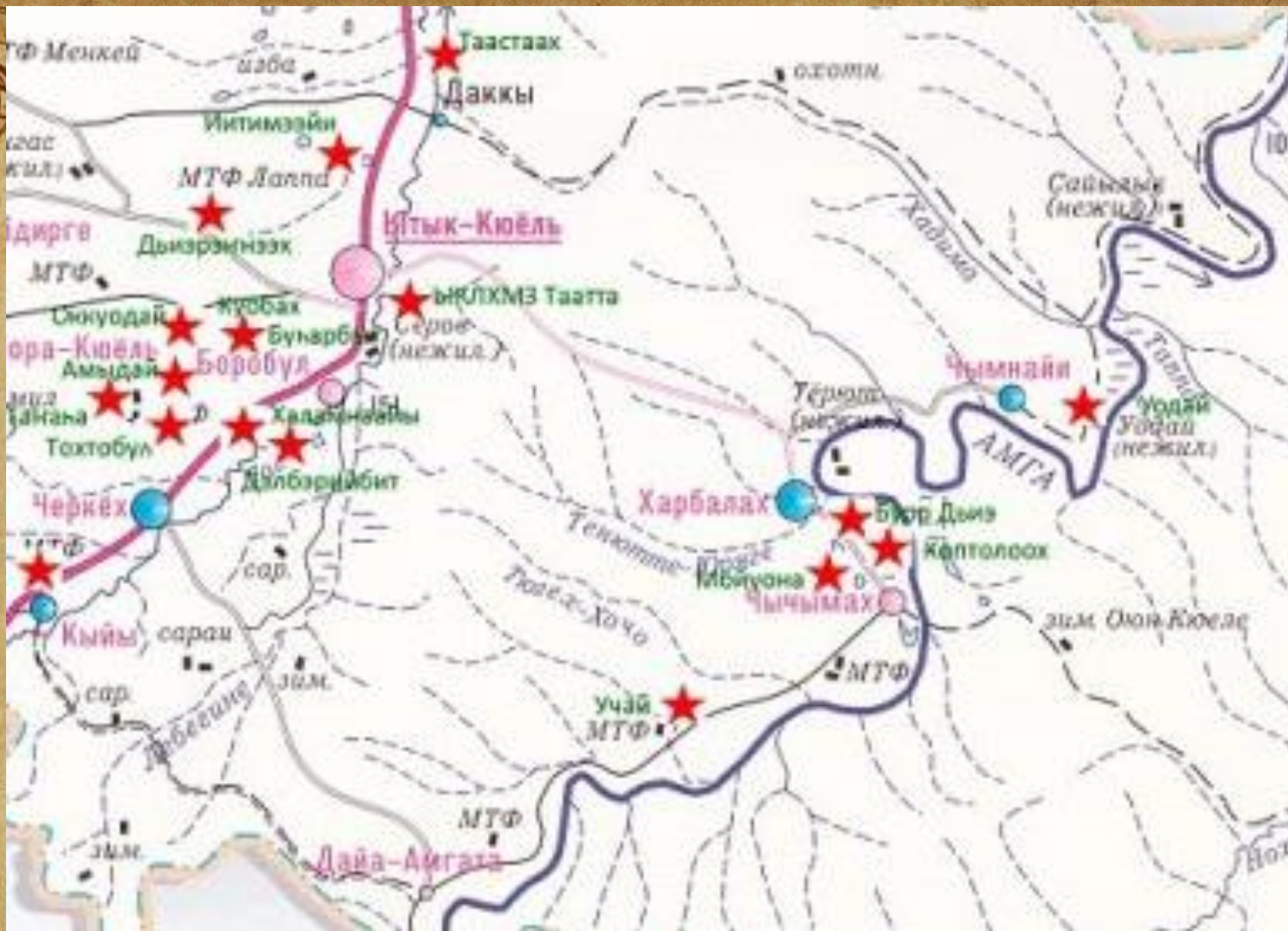
А.Е. КУЛАКОВСКАЙ-ӨКСӨКҮЛЭЭХ

**БАЙАНАЙ
АЛГЫҤА**

А.Е. KULAKOVSKY-EKSEKYULYAKH
A BLESSING OF BAYANAI

«Байанай алгыҥа»

**саха уус-уран
литературатын
төрүттээбит
айымньынан
аабыллар**

**«Байанай алгыһа» 1900 с. Таатта Амматыгар
Учайга суруллубута**

**Манна суруйааччы үгэс буолбут
сиэргэ-туомна туттуллар норуот
алгыһын чочуйан, уус-уран
айымньы таһымыгар таһаарбыта
биллэр. Поэт бу айымньытыгар
саха киһитэ айылҕаны бэйэтигэр
бэрт чугастык ылынарын,
тыыннаабымсытарын, күүс-көмө
көрдүүрүн, итэҕэйэрин-
ытыгылыырын көрдөрбүтэ.**

**Бу айымньы бастакы
вариана 1923 с.
«Материалы для изучения
верований якутов» диэн
үлэбэ дьиннээх булчут
алгыһа диэн
бэчээттэммитэ.**

**Болџомтоџут иһин
махтанабын!**

Оңордо Павлова Т.И.